

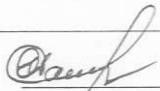
Міністерство освіти і науки України
Сумський національний аграрний університет
Факультет ветеринарної медицини
Кафедра епізоотології та паразитології

Робоча програма (силабус) освітнього компонента
фахова вибіркова дисципліна Зоонози
вибірковий

Спеціальність	211 Ветеринарна медицина
Освітня програма	Ветеринарна медицина
Рівень вищої освіти	другий (магістерський м-5)

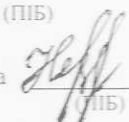
Суми – 2025

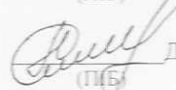
Розробник:  Касяненко О.І., д.в.н., професор
завідувач кафедри епізоотології та паразитології
(підпис) (прізвище, ініціали) (вчений ступінь та звання, посада)

Розглянуто, схвалено та затверджено на засіданні кафедри епізоотології та паразитології (назва кафедри)	протокол від «12» червня 2025 року № 17		
	Завідувач кафедри	 (підпис)	Касяненко О.І. (прізвище, ініціали)

Погоджено:

Гарант освітньої програми  Чекан О.М.
(підпис) (ПІБ)

Декан факультету, де реалізується освітня програма  Нагорна Л.В.
(підпис) (ПІБ)

Рецензія на робочу програму(додається) надана:  Петров Р.В.
(ПІБ)
 Долбаносова Р.В.
(ПІБ)

Методист відділу якості освіти, ліцензування та акредитації  Надія БАРАННИК
(підпис) (ПІБ)

Зареєстровано в електронній базі: дата: 23.06. 2025 р.

Інформація про перегляд робочої програми (силабусу):

Навчальний рік, в якому вносяться зміни	Номер додатку до робочої програми з описом змін	Зміни розглянуто і схвалено		
		Дата та номер протоколу засідання кафедри	Завідувач кафедри	Гарант освітньої програми

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО ОСВІТНІЙ КОМПОНЕНТ

1.	Назва ОК	Зоонози та концепція єдиного здоров'я			
2.	Факультет/кафедра	Факультет ветеринарної медицини / кафедра епізоотології та паразитології			
3.	Статус ОК	Вибірковий компонент ОП			
4.	Програма/Спеціальність (програми), складовою яких є ОК для (заповнюється для обов'язкових ОК)				
5.	ОК може бути запропонований для (заповнюється для вибіркового ОК)	ОП «Ветеринарна гігієна, санітарія і експертиза»			
6.	Семестр та тривалість вивчення	9 семестр, 15 тижнів			
7.	Кількість кредитів ЄКТС	5,0			
8.	Загальний обсяг годин та їх розподіл	Контактна робота(заняття)			Самостійна робота
		Лекційні	Практичні/семінарські	Лабораторні	
		-	-	44	106
9.	Мова навчання	Українська			
10.	Викладач/Координатор освітнього компонента	д.в.н., професор Касяненко О.І.			
11.1	Контактна інформація	Корп. 3, каб. 81, Тел.: +8(096) 069 09 02; viber +8(095) 615 39 02 oksana_kasjanenko@ukr.net			
11.	Загальний опис освітнього компонента	Освітній компонент пов'язаний із загальним цілями ОП та охоплює аспекти на яких ґрунтуються ветеринарне забезпечення основ контролю. Вивчення дисципліни надає ґрунтовні і поглиблені знання щодо науково-обґрунтованого планування, організації і проведення ветеринарних заходів запобігання виникнення і поширення зоонозів та попередження негативного впливу на здоров'я людей.			
12.	Мета освітнього компонента	Метою освітнього компонента є формування у здобувачів вищої освіти здатності динамічно поєднувати знання, уміння, комунікативні навички, розв'язувати комплексні проблеми в галузі ветеринарної медицини з ветеринарної гігієни, санітарії і експертизи для попередження негативного впливу чинників на здоров'я людей під час професійної або дослідницько-інноваційної діяльності.			
13.	Передумови вивчення ОК, зв'язок з іншими освітніми компонентами ОП	Освітній компонент базується на основі вивчення ОК: Епізоотологія та інфекційні хвороби Паразитологія та інвазійні хвороби Ветсанекспертиза			
14.	Політика академічної	Під час вивчення ОК не допускаються будь-які прояви академічної недоброчесності. При виявленні порушення академічної доброчесності			

	добросовісності	(списування, академічний плагіат) виконане завдання не зараховується і направляється на повторне виконання. Інструментами протидії порушенням академічної доброчесності є системи Plagiarism check algorithm . У випадку виникнення порушень реагування відбувається відповідно до нормативної документації щодо академічної доброчесності учасників освітнього процесу в Сумському НАУ (https://snau.edu.ua/viddil-zabezpechennya-yakosti-osviti/zabezpechennya-yakosti-osviti/akademichna-dobrochesnist/).
15.	Ключові слова	Зоонози, єдине здоров'я, профілактика, контроль

2. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ЗА ОСВІТНІМ КОМПОНЕНТОМ ТА ЇХ ЗВ'ЯЗОК З ПРОГРАМНИМИ РЕЗУЛЬТАТАМИ НАВЧАННЯ

Результати навчання за ОК: Після вивчення освітнього компонента студент очікувано буде здатен...»	Програмні результати навчання, на досягнення яких спрямований ОК (зазначити номер згідно з нумерацією, наведеною в ОП)			Як оцінюється РНД
	ФК 8	ФК 12	ФК 13	
Установлювати зв'язок між етіологією, епідеміологією, патогенез, клінічні прояви та методами профілактики основних зоонозів, а також розуміти взаємозв'язок між здоров'ям людей і тварин	х			Рейтинговий контроль за 100-бальною шкалою оцінювання ЄКТС. Полікритеріальна оцінка поточної роботи здобувачів вищої освіти: опитування теоретичних питань, оцінка рівня знань, продемонстрованих на лабораторно-практичних заняттях; тест множинного вибору; самостійне опрацювання теми в цілому чи окремих питань самостійної роботи здобувачів вищої освіти (результати тестування, підготовка презентацій, презентаційна доповідь самостійно опрацьованого матеріалу). Враховується активність під час обговорення питань, що винесені на заняття; експрес-контроль під час аудиторних занять. Під час поточного і підсумкового контролю у процесі оцінювання ДРН враховуються підготовлені здобувачем та опубліковані наукові публікації у збірниках, які входять до фахових видань та/або матеріалів конференцій.
Ідентифікувати джерела і шляхи передачі зоонозних інфекцій, оцінювати ризику їх виникнення та поширення у конкретних умовах		х		Рейтинговий контроль за 100-бальною шкалою оцінювання ЄКТС. Полікритеріальна оцінка поточної роботи здобувачів вищої освіти: опитування теоретичних питань, оцінка рівня знань, продемонстрованих на лабораторно-практичних заняттях; тест множинного вибору; самостійне опрацювання теми в цілому чи окремих питань самостійної роботи здобувачів вищої освіти (результати тестування, підготовка

				презентацій, презентаційна доповідь самостійно опрацьованого матеріалу). Враховується активність під час обговорення питань, що винесені на заняття; експрес-контроль під час аудиторних занять. Під час поточного і підсумкового контролю у процесі оцінювання ДРН враховуються підготовлені здобувачем та опубліковані наукові публікації у збірниках, які входять до фахових видань та/або матеріалів конференцій.
Демонструвати здатність до міждисциплінарної взаємодії з фахівцями ветеринарної медицини, екології, громадського здоров'я та біозахисту для розробки стратегій запобігання та контролю зоонозів.			х	Рейтинговий контроль за 100-бальною шкалою оцінювання ЄКТС. Полікритеріальна оцінка поточної роботи здобувачів вищої освіти: опитування теоретичних питань, оцінка рівня знань, продемонстрованих на лабораторно-практичних заняттях; тест множинного вибору; самостійне опрацювання теми в цілому чи окремих питань самостійної роботи здобувачів вищої освіти (результати тестування, підготовка презентацій, презентаційна доповідь самостійно опрацьованого матеріалу). Враховується активність під час обговорення питань, що винесені на заняття; експрес-контроль під час аудиторних занять. Під час поточного і підсумкового контролю у процесі оцінювання ДРН враховуються підготовлені здобувачем та опубліковані наукові публікації у збірниках, які входять до фахових видань та/або матеріалів конференцій.

3. ЗМІСТ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА (ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ)

Тема. Перелік питань, що будуть розглянуті в межах теми	Розподіл в межах загального бюджету часу				Рекомендована література ¹
	Аудиторна робота			Самостійна робота	
	Лк	П.з / семін. з	Лаб. з.		
Тема 1. Сучасні підходи до діагностики інфекційних хвороб тварин			6	14	[3, 8, 10, 11, 16]
Тема 2. Антимікробна резистентність: виклики для ветеринарної практики			6	14	[1, 2, 4, 5, 8, 22]
Тема 3. Роль ветеринарного лікаря в виявленні та контролі зоонозів			4	14	[9, 14, 18, 19]
Тема 4. Ветеринарна епідеміологія та біобезпека			6	14	[20, 22, 25]
Тема 5. Епізоотологія транскордонних хвороб: моніторинг та контроль поширення			6	14	[4, 7, 13, 17, 21]
Тема 6. Ліквідація особливо небезпечних хвороб тварин			6	12	[1, 7, 15, 20, 26]
Тема 7. Біобезпека в господарствах та у ветеринарних лабораторіях			6	12	[4, 6, 9, 15, 20]
Тема 8. Міжнародні системи контролю за хворобами тварин (OIE, WOAH)			4	12	[4, 7, 13, 17, 21]
Всього			44	106	

4. МЕТОДИ ВИКЛАДАННЯ ТА НАВЧАННЯ

ДРН	Методи викладання (робота, що буде проведена викладачем під час аудиторних занять, консультацій)	Кількість годин	Методи навчання (які види навчальної діяльності має виконати <u>студент</u> <u>самостійно</u>)	Кількість годин
ДРН 1. Установлювати зв'язок між етіологією, епідеміологією, патогенез, клінічні прояви та методами профілактики основних зоонозів, а також	Розповідь теоретичних питань, пояснення, бесіда (евристична і репродуктивна), лекція, інструктаж. Лабораторно-практичні заняття в (навчально-науковій лабораторії ПЛР-діагностики, міжфакультетській навчально-науковій лабораторії електронної	10	Робота з книгою, конспектами лекцій, навчально-методичною літературою (читання, переказ, виписування, конспектування, виготовлення таблиць, графіків, опорних конспектів). Ознайомлення з інформацією офіційних сайтів за темою заняття чи окремим питанням (інструкція з профілактики та	40

¹ Конкретне джерело із основної чи додатково рекомендованої літератури

розуміти взаємозв'язок між здоров'ям людей і тварин	мікроскопії). Демонстрація методик проведення та результатів діагностичних досліджень, ілюстрація, спостереження. Використання технічних засобів навчання та проблемних ситуацій, екскурсії, заняття на виробництві, групові дослідження, використання навчальних та контролюючих тестів). Використання мультимедійних технологій, електронних таблиць, застосування методу аналізу конкретних ситуацій (case-study), діалогове навчання, півробітництво студентів (кооперація).		ліквідації інфекційного захворювання). Запам'ятовування теоретичного матеріалу, спостереження. Студент повинен застосовувати методи навчання за характером логіки пізнання (аналітичний, методи синтезу, індуктивний метод, дедуктивний метод, традитивний метод). <u>Студент повинен самостійно</u> генерувати думку під час теоретичного опитування, рішення ситуаційних завдань, диспутів, обговорень, бінарних занять, ділових та рольових ігор, групових досліджень). Використовувати мультимедійні технології, діалогове навчання.	
ДРН 2. Ідентифікувати джерела і шляхи передачі зоонозних інфекцій, оцінювати ризики їх виникнення та поширення у конкретних умовах	Розповідь теоретичних питань, пояснення, бесіда (евристична і репродуктивна), лекція, інструктаж. Лабораторно-практичні заняття в (навчально-науковій лабораторії ПЛР-діагностики, міжфакультетській навчально-науковій лабораторії електронної мікроскопії). Демонстрація методик проведення та результатів діагностичних досліджень, ілюстрація, спостереження. Використання технічних засобів навчання та проблемних ситуацій, екскурсії, заняття на виробництві, групові дослідження, використання навчальних та контролюючих тестів). Використання мультимедійних технологій, електронних таблиць, застосування методу аналізу конкретних ситуацій (case-study), діалогове навчання, півробітництво студентів (кооперація).	10	Робота з книгою, конспектами лекцій, навчально-методичною літературою (читання, переказ, виписування, конспектування, виготовлення таблиць, графіків, опорних конспектів). Ознайомлення з інформацією офіційних сайтів за темою заняття чи окремим питанням (інструкція з профілактики та ліквідації інфекційного захворювання). Запам'ятовування теоретичного матеріалу, спостереження. Студент повинен застосовувати методи навчання за характером логіки пізнання (аналітичний, методи синтезу, індуктивний метод, дедуктивний метод, традитивний метод). <u>Студент повинен самостійно</u> генерувати думку під час теоретичного опитування, рішення ситуаційних завдань, диспутів, обговорень, бінарних занять, ділових та рольових ігор, групових досліджень). Використовувати мультимедійні технології, діалогове навчання.	40

ДРН 3. Демонструвати здатність до міждисциплінарної взаємодії з фахівцями ветеринарної медицини, екології, громадського здоров'я та біозахисту для розробки стратегій запобігання та контролю зоонозів.	Розповідь теоретичних питань, пояснення, бесіда (евристична і репродуктивна), лекція, інструктаж. Лабораторно-практичні заняття в (навчально-науковій лабораторії ПЛР-діагностики, міжфакультетській навчально-науковій лабораторії електронної мікроскопії). Демонстрація методик проведення та результатів діагностичних досліджень, ілюстрація, спостереження. Використання технічних засобів навчання та проблемних ситуацій, екскурсії, заняття на виробництві, групові дослідження, використання навчальних та контролюючих тестів). Використання мультимедійних технологій, електронних таблиць, застосування методу аналізу конкретних ситуацій (case-study), діалогове навчання, півробітництво студентів (кооперація).	10	Робота з книгою, конспектами лекцій, навчально-методичною літературою (читання, переказ, виписування, конспектування, виготовлення таблиць, графіків, опорних конспектів). Ознайомлення з інформацією офіційних сайтів за темою заняття чи окремим питанням (інструкція з профілактики та ліквідації інфекційного захворювання). Запам'ятовування теоретичного матеріалу, спостереження. Студент повинен застосовувати методи навчання за характером логіки пізнання (аналітичний, методи синтезу, індуктивний метод, дедуктивний метод, традиційний метод). <u>Студент повинен самостійно генерувати думку під час теоретичного опитування, рішення ситуаційних завдань, диспутів, обговорень, бінарних занять, ділових та рольових ігор, групових досліджень).</u> Використовувати мультимедійні технології, діалогове навчання.	40
		44		106

5. ОЦІНЮВАННЯ ЗА ОСВІТНІМ КОМПОНЕНТОМ

5.1. Діагностичне оцінювання (зазначається за потреби)

5.2. Сумативне оцінювання

5.2.1. Для оцінювання очікуваних результатів навчання передбачено

№	Методи сумативного оцінювання	Бали / Вага у загальній оцінці	Дата складання
	Тематичне опитування	20 балів / 20 %	Щотижня
	Виконання завдань на лабораторно-практичних заняттях	20 балів / 20 %	Згідно з розкладу
	Тест множинного вибору	40 балів / 40 %	Впродовж 7-8 тижнів
	Доповідь з презентацією за тематикою самостійного вивчення дисципліни	20 балів / 20 %	Згідно розкладу

5.2.2. Критерії оцінювання

Компонент ²	Незадовільно	Задовільно	Добре	Відмінно ³
Тематичне опитування	<12 балів	12-15 балів	15-18 балів	20 балів
	здобувач може відтворити тільки окремі фрагменти з курсу.	здобувач може пригадати та відтворити знання на основі безпосередньо викладеного матеріалу в межах ОК	здобувач може пригадати та відтворити знання, безпосередньо викладеного матеріалу в межах ОК із деякими доказами більш широкого дослідження	здобувач може відтворити знання, отримані поза межами безпосередньо викладеного матеріалу в межах ОК
Виконання завдань на - практичних заняттях	<12 балів	12-15 балів	15-18 балів	20 балів
	Вимоги щодо завдання не виконано	Здобувач може планувати, проводити та представляти незалежне дослідження зі значним рівнем підтримки	Здобувач може планувати, проводити та представляти незалежне дослідження з незначним рівнем підтримки	Здобувач реалізує теоретичний матеріал дисципліни при виконанні практичних робіт, Планувати, проводити та представляти незалежне дослідження з обмеженою підтримкою
Тест множинного вибору	≤ 5 балів	6–9 балів	10–13 балів	14–15 балів
	Здобувач дає правильну відповідь на декілька питань (≤ 33% правильних відповідей).	Здобувач має певні знання, передбачені в програмі дисципліни, володіє основними положеннями, що вивчаються і дає правильну відповідь на декілька питань (34–59% правильних відповідей).	Здобувач в загальному добре володіє матеріалом, знає основні положення матеріалу, і дає правильну відповідь на декілька питань (60–89 % правильних відповідей).	Здобувач демонструє повні й міцні знання навчального матеріалу в обсязі, що відповідає програмі дисципліни, правильно дає відповідь на питання тесту (90–100 % правильних відповідей).
Оформлення та	<9 балів	10-19 балів	20-39 балів	40–45 балів

² Зазначити компонент сумативного оцінювання

³ Зазначити розподіл балів та критерії, що зумовлюють рівень оцінки

презентаційна доповідь самостійно опрацьованого матеріалу	Цілісність розуміння матеріалу з дисципліни у Здобувача відсутні. Здобувач не виконав самостійне опрацювання матеріалу.	Незважаючи на те, що програму навчальної дисципліни здобувач виконав, але окремі складові відсутні або недостатньо опрацьовані, студент працював пасивно.	Знає основні положення, що мають визначальне значення при виконанні самостійної роботи / індивідуальних завдань. Помилки у відповідях є не суттєвими.	Виконано усі вимоги, завдання, продемонстровано креативність, вдумливість, запропоновано власне вирішення проблеми.
---	---	---	---	---

5.3.Формативне оцінювання:

Для оцінювання поточного прогресу у навчанні та розуміння напрямів подальшого удосконалення передбачено

№	Елементи формативного оцінювання	Дата
1	Усний зворотній зв'язок після вивчення тем 1–3, 6–7	3 тиждень
2	Письмовий зворотній зв'язок після вивчення тем 4–5	8 тиждень
3	Письмовий зворотній зв'язок від викладача під час роботи над лабораторно-практичними завданнями	Протягом 1 тижня після виконання
4	Усний зворотній зв'язок від викладача після доповіді з презентацією за тематикою самостійного вивчення дисципліни	Протягом занять

6. НАВЧАЛЬНІ РЕСУРСИ (ЛІТЕРАТУРА)

6.1.Основні джерела

6.1.1. Підручники, посібники

1. Протиєпізоотичні заходи в тваринництві: підручник / В.Ю. Кассіч, О.І. Касяненко – Суми: ФОП Цьома С.П., 2024. – 258 с. *(Затверджено Вченою радою СНАУ, Протокол № 6 від « 04» листопада 2022 року).*
2. Ветеринарне забезпечення громадського здоров'я: підручник / О.І. Касяненко, – Одеса, Олді+, 2024. – 144 с. бібл. 10. *(Затверджено Вченою радою СНАУ, Протокол № 18 від « 29» травня 2023 року).*
3. Ветеринарні технології профілактики інфекційних хвороб тварин: підручник / В.Ю. Кассіч, О.І. Касяненко, Г.І. Ребенко, С.М. Касяненко – Суми: ФОП Цьома С.П., 2024. – 280 с. бібл. 10. *(Затверджено Вченою радою СНАУ, Протокол № 10 від « 27» лютого 2024 року).*
4. Природно-осередкові інфекційні хвороби в Україні: навчальний посібник / О.І. Касяненко, В.Ю. Кассіч, Г.І. Ребенко – Суми: ФОП Цьома С.П., 2024. – 150 с.
5. Спеціальна епізоотологія: підручник / А.Ф. Каришева, – Київ: Вища освіта, 2002, 701
6. Кассіч В.Ю. Епізоотологія та інфекційні хвороби. Спеціальна епізоотологія. «Боротьба з зоонозами як основа біологічної безпеки України». Методичний посібник для студентів з спеціальностей 211 – «Ветеринарна медицина», 212 – «Ветеринарна гігієна та експертиза». Освітній ступінь «магістр». Суми, 2020.
7. Корнієнко Л.Є., Бусол В.О., Недосєков В.В., Ушкалов В.О., Головка А.М., Корнієнко Л.М. Дудников Л.А. Інфекційні хвороби тварин з везикулярним синдромом. Навчальний посібник. гриф МОН. / За ред. Л.Є. Корнієнка. Біла Церква: БДАУ, 2010, 272 с.

8. Корнієнко Л.Є., Бусол В.О., Недосєков В.В., Кучерявенко О.О., Кучерявенко О.О., Корнієнко Л.М. Хронічні інфекційні хвороби тварин. Біла Церква, Білоцерків. держ. аграр. у-т. 2009, 291 с.
9. Корнієнко Л.Є., Недосєков В.В., Бусол В.О., Корнієнко Л.М., Ушкалов В.О., Головка А.М. Сапронозні інфекційні хвороби тварин. Біла Церква: Білоцерків. держ. аграр. у-т. 2009. 307 с.
10. Ярчук Б.М., Вербицький П.І., Литвин В.П., та ін. Загальна епізоотологія. Біла Церква. 2002. 656 с.
11. Литвин В.П., Олійник Л.В., Корнієнко Л.Є., Ярчук Б.М. Факторні хвороби с/гтварин. Біла Церква. 2002. 368 с.
12. Кравців Р., Злонкевич Я., Корж Б., Олексюк І. Інфекційні хвороби великоїрогатої худоби. Львів. 2001. 394с.
13. Кравців Р. Злонкевич Я. Інфекційні хвороби свиней. Львів. 1999. 272с.
14. Галатюк О.Є. Профілактика та лікування заразних хвороб коней. Житомир: Рута, 2009. 380 с.
15. Кассіч В.Ю., Ребенко Г.І. Антимікробна терапія при інфекційних захворюваннях тварин: навчальний посібник. Суми. 2013. 50 с.
16. Кистерна О.С., Ребенко Г.І. Ветеринарна фармакологія. Імунобіологічні препарати. Правила використання». Навчальний посібник. Суми. 2020. 160 с.
17. Недосєков В.В. Міжнародна класифікація хвороб і особливо небезпечні інфекції тварин (навчальний посібник до лекційного курсу з дисципліни “Епізоотологія та інфекційні хвороби”/ В.В. Недосєков, В.В. Макаров // НУБіП: Київ, 2010. – 120 с.
18. Сапронозні інфекційні хвороби / Л.Є. Корнієнко, В.В. Недосєков, В.О. Бусол та ін.; за ред. Л.Є. Корнієнка, В.О. Бусола. – Біла Церква, 2010. – 306 с.
19. Хронічні інфекційні хвороби тварин / Л.Є. Корнієнко, В.О. Бусол, В.В. Недосєков та ін.; за ред. В.О. Бусола, Л.Є. Корнієнка. – Біла Церква, 2009. – 291 с.
20. Електронний навчальний посібник «Вірусні хвороби свиней»
http://109.251.248.132/MyWeb/manual/vetmed/virysni_xvor_svuney/Golovna/Golovna.htm
21. Електронний навчальний посібник «Бактерійні хвороби свиней»
http://109.251.248.132/MyWeb/manual/vetmed/bakter_xvor_svuney/golovna/Golovna.htm

6.2.Методичне забезпечення

22. Касяненко О.І. Охорона здоров'я тварин. Методичні вказівки для самостійної роботи для студентів ФВМ, спеціальність 211 «Ветеринарна медицина» освітнього ступеня «магістр»/ Суми, 2022 рік, 24 с.
23. Касяненко О.І., Люй Мінчень Стрептококова інфекція свиней (етіологія, епідеміологія, лабораторна діагностика, заходи профілактики та боротьби). Науково-практичних рекомендації спеціальність 211 «Ветеринарна медицина», Суми: СНАУ, 2023, 27 с. *(Затверджено Вченою радою СНАУ, Протокол № 18 від « 29» травня 2023 року).*
- 24 Касяненко О.І. Зоонози домашніх тварин. Методичні вказівки щодо проведення лабораторно-практичних занять та самостійної роботи для студентів ФВМ, спеціальність 211 «Ветеринарна медицина» освітнього ступеня «магістр»/ Суми, 2022 рік, 29 с.

6.3. Інші джерела

25. Практикум із загальної епізоотології: навчальний посібник. За заг. ред. д-равет. наук, професора В.В. Недосєкова. К. 2011. 189 с.
26. Ребенко Г.І. Словник термінів загальної епізоотології: навчальний посібник. Суми. 2010. 115с.

6.4. Додаткові джерела

Сторінка Департаменту безпечності харчових продуктів та ветеринарії:
http://www.consumer.gov.ua/ContentPages/Pro_Departament/51/
Сайт МЕБ : <http://www.oie.int/>
Сайт Держпродспоживслужби <http://www.consumer.gov.ua>